

САЛЬКОВА Т.Ю., КОСЕНКО О.П., канд. екон. наук

ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Досягнення конкурентних переваг на ринку можливе лише за умови ефективного використання інноваційних ресурсів, економіки знань, впровадження наукомістких технологій, розробки нової продукції, створення інновацій. Ці обставини вимагають створення методик оцінки, формування, розвитку та ефективності використання інноваційного потенціалу (ІП).

В роботі доведено, що країну можна вважати власником значного ІП, якщо ряд індикаторів її розвитку має відповідні характеристики.

1. *Ринковий індикатор*. Означає, що попит на продукцію виробничої системи повинний бути не менше обсягів її виробництва. Це можна описати нерівністю:

$$\sum_{i=1}^n S_i \geq \sum_{i=1}^n N_i, \quad (1)$$

де S_i – рівень попиту на продукцію i -го виду, що випускається в даній країні; N_i - рівень обсягу виробництва продукції i -го виду; n – кількість нових видів продукції, що виробляється.

Дотримання нерівності (1), що відображає кон'юнктурні співвідношення, тобто співвідношення попиту та пропозиції, ми вважаємо більш важливим фактором, ніж ступінь новизни продукції, обумовлений по даті початку її виготовлення. Дійсно, якщо продукція, що виробляється в країні, не може знайти свого споживача – про реальні інноваційні можливості такої країни вести мову просто ще рано. Тому оцінку рівня ІП слід виконувати тільки в тому випадку, коли є можливість побачити конкретні його результати, про наявність якої свідчить виконання умови (1).

2. *Індикатор інноваційної сприйнятливості* (Π_e^{kp}). Показує кількість інновацій, що використовуються для забезпечення нормального функціонування системи (запозичені в країну новації з метою підвищення якості продукції, що виробляється).

3. *Індикатор інноваційної віддачі* (Π_{ie}). Означає кількість вироблених нововведень, що відносяться до кінцевої продукції (створені в країні новації).

При такому підході ІП країни (Π_i^{kp}) є рівнодіючою двох останніх індикаторів і відповідає наступній моделі: $\Pi_i^{макро} = f(\Pi_e^{kp}, \Pi_{ie})$. Величина Π_e^{kp}

системи може бути визначена як частка інноваційних ресурсних нововведень C_{pi} у загальних розмірах ресурсного забезпечення країни для успішної виробничо-комерційної діяльності $C_{p\Sigma}$: $P_6^{kp} = C_{pi} / C_{p\Sigma}$. Величина P_{ie} оцінюється з погляду масштабів виробництва нової продукції, величини попиту на неї з боку споживачів і відповідності світовому рівню. У загальному вигляді це можна записати як рівняння функціонального виду: $P_{ie} = f(A_{nop}, J_n, J_6)$, де A_{nop} - параметри аналогічної продукції, конкурентно-споживчий рівень якої в даний час відповідає світовому (кращий аналог); J_n - показник масштабу новизни продукції, яка виробляється в системі, що аналізується; J_6 - показник ринкового попиту нововведень, вироблених у країні. Визначення показників, що входять у останню модель пропонується робити за розробленою методикою.

Масштаб виробництва нової продукції визначається як відношення кількості (вартості) виробленої нової продукції (N_i), що визначається як нововведення, до загальної кількості (вартості) виробленої в країні продукції (N_Σ), тобто: $J = N_i / N_\Sigma$. Показник рівня потреби (попиту) виготовлених нововведень (нової продукції, робіт, послуг) визначається за допомогою відношення їхньої кількості (вартості) проданих (реалізованих) нововведень N_{ip} до загальної кількості нововведень в країні (N_i): $J_6 = N_{ip} / N_i$. Ступінь відповідності вироблених нововведень сучасному світовому рівню пропонується визначати як величину їхньої потреби (попиту), тобто як показник, що характеризує рівень експорту своїх нововведень (N_{ie}), відносно загального обсягу їхньої реалізації: $A_{nop} = N_{ie} / N_{ip}$. Підсумкова величина ІІ може бути визначена шляхом перемноження усіх розглянутих складових.

$$P_i^{макро} = P_6^{kp} A_{nop} J_n J_6 = (C_{pi} / C_{p\Sigma}) (N_i / N_\Sigma) (N_{ip} / N_i) (N_{ie} / N_{ip}) = (C_{pi} N_i N_{ip} N_{ie}) / (C_{p\Sigma} N_\Sigma N_i N_{ip}) = (C_{pi} N_{ie}) / (C_{p\Sigma} N_\Sigma) = (C_{pi} / C_{p\Sigma}) (N_{ie} / N_\Sigma) = P_6^{kp} (N_{ie} / N_\Sigma). \quad (2)$$

Викладений вище підхід до експрес-оцінки ІІ об'єктів на макрорівні дозволяє досить просто визначити його для будь-якої виробничої системи (країна, група країн і т.п.), незалежно від рівня її складності. Як видно з моделі (2) для досягнення необхідного результату треба знати всього два макропоказники: частку нових ресурсів, які використовуються в їх загальній кількості в країні для досягнення певного ВВП; частку продукції, яка реалізована за межі даної країни. ІІ країни буде тим більший, чим більша частка інноваційних ресурсів використовується в виробничому процесі в країні і чим більше виробленої продукції реалізується на світовому ринку.